

Klimatkommunernas remissvar till Kommissionens förslag till ändring av EU:s klimatlag och EU:s klimatmål för 2040 (KN2025/01524)

Efter att Parisavtalet trädde i kraft tog EU på sig en ledartröja i klimatomställningen. En rad lagar, förordningar och direktiv har lagts fram och implementerats för att ge medlemsländerna bättre förutsättningar att minska sina utsläpp. Dessa initiativ har varit progressiva och har genom sin tydliga riktning varit ett stort stöd för såväl länder som kommuner i arbetet med klimatomställningen.

Det senaste året har dock EU:s ambitionsnivå försvagats, vilket bland annat blivit tydligt genom ändringar i flera viktiga direktiv och förordningar som rör klimatfrågor. Klimatkommunerna ser förslaget till klimatmål för 2040 som en del av den oroande tendensen att sänka ambitionsnivån, och vill belysa riskerna med denna utveckling.

Det är framför allt två delar av förslaget som Klimatkommunerna ställer sig kritiska mot. Den ena handlar om själva målsiffran, och den andra om möjligheten att kunna räkna in utsläppsminskningar som görs i andra länder. Här nedanför går vi igenom problemen med dessa delar.

Målsiffran: Otillräcklig och otydlig

Enligt förslaget ska EU minska sina utsläpp av växthusgaser med 90 % till 2040, jämfört med 1990 års nivå. Detta är i den lägsta delen av det spann som EU:s klimatvetenskapliga råd rekommenderar (rekommendationen är 90–95 % utsläppsminskning).

Inom ramen för Parisavtalet har EU en skyldighet att kompensera för sina historiska utsläpp. EU-27 länderna var världens näst största utsläppare av växthusgaser mellan 1850–2021. Även om 90-procentsmålet är i linje med de globala utsläppsminskningarna som krävs så kompenserar det inte tillräckligt för de otillräckliga minskningarna i perioden fram till 2030, och EU:s hittills kumulativa utsläpp.

Det väcker också oro att målet enbart formulerats i nettotermer, det vill säga utan en tydligare åtskillnad mellan faktiska utsläppsminskningar och koldioxidborttagningar (såsom CCS och DACCS).

Internationella utsläppskrediter: Oseriöst och orättvist

Den andra delen Klimatkommunerna ställer sig kritiskt mot är införandet av möjligheten att räkna in utsläppsminskningar som görs i andra länder till EU:s egna utsläppsminskningar.

Enligt förslaget ska länder från 2036 kunna räkna med upp till tre procent av utsläppsminskningarna genom internationella utsläppskrediter (kapitel 6 i Parisavtalet). Flera forskare, experter samt miljö- och klimatorganisationer har varit kritiska mot detta förslag, som till och med går emot EU:s egna klimatvetenskapliga råds rekommendationer om att nå målen genom utsläppsminskningar inom EU.

Internationella utsläppskrediter innebär en rad ovissheter, och riskerar att försvåra för länder i andra delar av världen, ofta med mer begränsade resurser, att nå sina egna utsläppsmål.

Att inkludera krediter (enligt artikel 6) i det föreslagna EU-målet på 90 %, även om det sker först från 2036, riskerar dessutom att fördröja och fördyra den nödvändiga omställningen av EU:s ekonomi. Detta kan få negativa konsekvenser för investeringssäkerhet, konkurrenskraft och i förlängningen medlemsstaternas ekonomi.

EU har naturligtvis en viktig roll att hjälpa andra länder att nå sina klimatmål genom kunskapsutbyte och finansiering, men att göra detta på bekostnad av egna utsläppsminskningar är inte rätt väg att gå.

Sammanfattning

Klimatkommunerna vill se:

- ett klimatmål till 2040 med en utsläppsminskning som ligger närmre den översta delen av det spann (90–95%) som EU:s klimatvetenskapliga råd rekommenderar,
- att fördelningen mellan utsläppsminskning och koldioxidupptag förtydligas
- att internationella utsläppskrediter inte får räknas in för att nå målet.

Om Klimatkommunerna

Klimatkommunerna är en förening med 56 kommuner och två regioner som medlemmar. Vårt övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel. Vi utgår från vetenskapen och tar oss an de stora utmaningar vi står inför genom att se möjligheter, skapa gemensamma framtidsbilder och testa nya sätt att arbeta.

Arbetet sker tillsammans med invånare, företag, föreningar och andra aktörer, med fokus på att lyfta fram de positiva effekter som omställningen kan ge för invånare, miljö och samhället i stort. Genom vårt arbete stärker vi det lokala och regionala klimatarbetet och bidrar till de nationella målen.

Målet är en fungerande vardag där vårt klimatavtryck rymms inom planetens gränser, utan att vi tappar fokus på livskvalitet och framtidstro.